

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

ANDIJON DAVLAT CHET TILLARI INSTITUTI

**«ZAMONAVIY TILSHUNOSLIK YO'NALISHLARI VA CHET
TILLARINI O'QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR»**

MAVZUSIDAGI XALQARO II MIY-AMALIY ANJUMAN

**«СОВРЕМЕННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ЯЗЫКОЗНАНИЯ И
ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В ОБУЧЕНИИ
ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ»**

МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

**“MODERN TRENDS IN LINGUISTICS AND INNOVATIVE
APPROACHES TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES”**

PROCEEDINGS INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

ANDIJON-2024. 10-IYUN

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ANDIJON DAVLAT CHET TILLARI INSTITUTI

«ZAMONAVIY TILSHUNOSLIK YO'NALISHLARI VA CHET
TILLARINI O'QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR»

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN

«СОВРЕМЕННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ЯЗЫКОЗНАНИЯ И
ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В ОБУЧЕНИИ
ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ»

МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

“MODERN TRENDS IN LINGUISTICS AND INNOVATIVE
APPROACHES TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES”
PROCEEDINGS INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE

2024-YIL 10-IYUN

ANDIJON – 2024

Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2024-yil 18-yanvardagi “2024-yilga mo‘ljallangan xalqaro va respublika miqyosida o‘tkaziladigan ilmiy va ilmiy-texnik tadbirlar ro‘yxatini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 16-sonli buyrug‘i, shuningdek, mamlakat ilm-fani nufuzini yanada oshirish va xalqaro ilmiy-texnik hamkorlik ko‘lamini kengaytirishga qaratilgan xalqaro va respublika miqyosidagi ilmiy anjumanlar, simpozium, kongress, seminarlar va boshqa ilmiy hamda ilmiy-texnik tadbirlarni yuqori ilmiy va tashkiliy amaliy darajada samarali o‘tkazilishini ta‘minlash maqsadida Andijon davlat chet tillari institutida “Ingliz tili nazariy aspektlari”, “Ingliz tili va adabiyoti” hamda “Ingliz tili amaliyoti” kafedralari tomonidan “Zamonaviy tilshunoslik yo‘nalishlari va chet tillarini o‘qitishda innovatsion yondashuvlar” mavzusida xalqaro ilmiy-amaliy anjuman o‘tkazildi.

Mas‘ul muharrir(lar):

f.f.n., prof. S.O.Solijonov

Tahrir hay‘ati:

f.f.d.prof. D.A.Rustamov
f.f.d.prof. M.I.Umarxo‘djayev
PhD. dots. M.A.Qurbonov
f.f.d.prof. G‘.M.Xoshimov
f.f.d.prof. V.A.Vositov
PhD. dots. M.G‘.Xoshimov
p.f.n. prof. Sh.S.Alimov
PhD. G.M.Ibragimova
PhD. Q.Umrzakov
kafedra o‘qituvchisi N.Xamidov
kafedra o‘qituvchisi Z.No‘monova

Tahrir nashriyoti bo‘limi muharriri:

A.A.Xomidov

Ilmiy-amaliy konferensiya materiallariga oid mazkur to‘plam, tilshunoslikning zamonaviy yo‘nalishlari va chet tillarini o‘qitishdagi innovatsion yondashuvlar hamda ulardagi dolzarb masalalarga bag‘ishlanligi bilan ahamiyatlidir.

Mazkur to‘plamdan respublika va xorijiy oliy ta‘lim muassasalarida hamda ilmiy-tadqiqot markazlarida faoliyat olib borayotgan olimlar, professor-o‘qituvchilar, doktorantlar, magistrlar va iqtidorli talabalarning ilmiy maqolalari joy olgan.

To‘plamga kiritilgan materiallarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va me‘yoriy hujjatlar sanasining to‘g‘riligiga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

Andijon davlat chet tillari instituti, 2024-yil

experience of the translator /interpreter is ever great, because that decides everything in this respect.

6. Having analyzed the structural–semantic types of linguocultures in typologically different languages, namely in English (belonging to analytical language type), Uzbek (representing an agglutinative language type) and Russian (demonstrating its flective nature) we have established certain isomorphic and allomorphic features.

7. As can be seen, the compared languages reveal certain linguoculturological similarities and differences in the system of linguocultures that verbalize the conceptual linguoculturological semantics of certain language units of ethno-linguo-cultural and behavioral character.

8. Linguocultures represented by all the existing types of invariant language units with syncretized semantics have both isomorphic and allomorphic features. Their isomorphic features are explained by general laws of development of languages as the best means of communication, serving their speaking community adequately, having all the needed types of language units (signs) for adequate communication. What concerns the allomorphic features of linguocultures, native speakers of the compared languages have at times an inimitable thinking, original mind that need to be represented by concrete language specific units with their specific surface structure built as to the functioning models of this or that language.

TILSHUNOSLIKDA GENDER TUSHUNCHASINING TADQIQI

Davlatova Hulkaroy Uktamovna
Ingliz tili nazariy aspektlari kafedrasida o‘qituvchisi, (PhD)
Andijon davlat chet tillari instituti, Andijon, O‘zbekiston

Annotatsiya: Mazkur maqolada tilshunoslikda gender tushunchasining tadqiqi bayon etilgan. Tadqiqot natijasiga, gender tushunchasining muloqotdagi tutgan o‘rni va shakllanish jarayonlari batafsil yoritilgan.

Kalit so‘zlar: tilshunoslik, gender, davr, yosh

XX asrning ikkinchi yarmidan tilshunoslikda sotsiolingvistika, pragmatika, psixolingvistika, nutq va muloqot nazariyasi kabi yangi yo‘nalishlar rivojlana boshladi, shu bilan birga, tadqiqotchilar pragmatika doirasida bir qator izlanishlar o‘tkazish bilan birga, asosiy e‘tiborni insonlarning psixofiziologik, ijtimoiy xususiyatlarning (gender, yosh, ta‘lim darajasi) tilga ta‘siriga e‘tibor bera boshladilar¹⁹.

Tilshunoslikda gender tadqiqotiga qiziqish olimlar o‘rtasida XX asrning oxirida paydo bo‘la boshladi va inson shaxsiyatiga munosabatning yangi nazariyalari, inson faoliyatining ijtimoiy-psixologik tuzilishi, odamlar tomonidan

¹⁹ Скачкова И.И. Гендерная проблематика в зарубежном теоретическом языкознании: к истории вопроса [Текст] // Вестник ТГЕУ, Теория и методология гендерных исследований. – 2009. – № 4.

ijtimoiy hodisalarning shakllanish jarayoni ko'rib chiqiladi. Yangi yondashuvning asosiy talablaridan biri gender tadqiqotiga mos keluvchi so'zlar, so'z birikmalaridan foydalanishni, til hodisalarining til va muloqotda namoyon bo'lishini o'rganishga chorladi²⁰.

G.Iskandarova o'z izlanishlarida bolalar nutqining rivojlanishida ota-onaning yoshini ahamiyati haqida o'z fikrlarini bildirib, "Bola aqliy va lisoniy faoliyatining rivojlanishida ota-onaning yoshi ham katta ahamiyatga ega. Agar bolaning ota-onasi yoshi jihatdan kattaroq bo'lsa, ya'ni 35-40 yosh yoki undan ham katta bo'lsa, ular farzandini nutqi bilan jiddiy shug'ullanadi. Kuzatishlarga ko'ra, ota-onasi yoshi jihatdan kattaroq bo'lgan bolalar ertaroq gapira boshlaydi, ularga qaratilgan nutqni tez ilg'ab, tushunib oladilar. Bunday bolalar nutqida yoshi katta odamlar nutqiga xos xususiyatlar kuzatiladi", -deb ta'kidlaydi²¹.

Bolalar nutqining gender jihatlarini o'rganish maqsadida maktabgacha va maktab yoshidagi bog'cha tarbiyalanuvchilari nutqi ustida tajriba o'tkazdik²². Ko'rgazmali vositalar kuzatuv jarayonimizning asosiy ish quroli bo'ldi. Bahor va yoz oylaridagi insonlarning kundalik ish faoliyati tasvirlangan rasmlar asosida qatnashuvchilarimizdan yakka tarzda savol-javob tariqasida suhbat olib bordik. Tajriba jarayonimizda hammasi bo'lib maktab yoshidagi 18 nafar va maktabgacha yoshdagi 8 nafar ishtirokchi qatnashdilar. Bolalarning har biriga rasmlarni tasvirlash, odamlarning nima ish bilan bandligini aytish tushuntirildi. "Rasmda nimani ko'ryapsiz?", "O'g'il bolalar va qizlar nima qilyaptilar?" kabi savollarga bergan javoblaridan quyidagicha manzara hosil bo'ldi:

1. Maktab yoshidagi bolalarning nutqidan ma'lumki, ular rasmlarni tavsiflashda va gaplarni bir-biriga qo'shib hikoya tuzishda qiynalmay o'z fikrlarini bayon qila oldilar. Ishtirokchilarimiz orasida qizlarning so'z boyligi ko'proqligi rasmlarni tasvirlash jarayonida yaqqol namoyon bo'ldi. Ular gullarning, qizlarning o'yin va ish faoliyatini tasvirlashga ko'proq e'tibor berdilar. Masalan, Ne'matjonova Charosxon rasmni tasvirlashda *qizlar gul ekyapti, gullar o'syapti, 3 ta qiz arg'amchi o'ynayapti kabi* javob berdi. Qizlar ko'proq o'zi yoqtirgan, ularga xos bo'lgan harakatlarga e'tibor qaratdi va grammatik, fonetik xatolarsiz aytdi.

2. Rasmlarni tasvirlashda o'g'il bolalar o'zlarining faoliyatiga oid so'zlardan, jummalardan foydalandilar. Masalan, Rahmonov Muhammadyusuf *katta odamlar uy quryaptilar, kichkinalar yordam qilyaptilar, qum toshyaptilar, rasmda 5 ta daraxt* kabi javob berdi. Yuqoridagilarni nutqdagi gender farqlar sirasiga kiritish lozimdir.

3. Maktabgacha yoshdagi kichik guruh tarbiyalanuvchilarining o'z ota-onasining kasbi, yashash manzili va oila a'zolarining soni kabilar so'ralganda ijtimoiy jihatlar va gender tavsiflovchi xususiyatlar ko'zga tashlanmadi. Ammo ularning javoblaridan boshqa xulosaga kelish mumkinki, 3 yoshdagi bolalardan qiz bolalar nutqi ravonroq va tasviriy batafsilroqdir. Demak, bolalar nutqidagi gender

²⁰ Смит С. Постмодернизм и социальная история на западе : про-блемы и перспективы [Текст] / С. Смит // Вопросы истории. 1997. –№ 8. – С. 154-161.

²¹ Искандарова Г. Бола нуткий фаолиятида ижтимоий мухитнинг аҳамияти // УзМУ хабарлари. – Тошкент: ЎзМУ, 2003. – Б. 87.

²² Тажриба 2021 йил 9 ноябрда ўтказилган. Синов натижалари акс этган жадваллар ва тажриба жараёнида фойдаланилган кўргазмалар биринчи иловада акс этган.

farqlari 3 yoshdan keyin, ammo 6 yoshdan avval ko'rina boshlaydi. Bunda ijtimoiy gomogen muhit bu farqlarni kechiktirsa, geterogen muhit ularni tezlashtiradi.

Gender bo'yicha olib borilgan tadqiqotlarni o'rganish natijasida ijtimoiy xayotimizdagi jins – bu sinf, yosh bilan birgalikda, hayotimiz tarkibining asosiy o'lchovlaridan birini tashkil etuvchi tushuncha degan xulosaga keldik.

Tilni o'zlashtirishda gender farqlar bo'yicha tadqiqot olib borgan olim O.Yespersen izlanishlarining natijasida, qiz bolalar o'g'il bolalarga qaraganda ertaroq va tezroq gapirishni boshlashlari aniqlangan. Olim yosh bolalar o'rtasidagi ko'plab yomon odatlar (devorlarga chizish, o'yinchoqlarni sindirish) va noqulayliklar o'g'il bolalarda tez-tez uchrashligiga amin bo'lgan²³.

Shu o'rinda gender tilshunosligi bo'yicha salmoqli izlanishlar olib borgan olimlardan yana biri Makkobining tadqiqotlarini keltirish joizdir. Tadqiqotchi izlanishlari davomida 102 ta o'g'il va qiz bolalar nutqining rivojlanishini kuzatgan bo'lib, ishtirokchilar 3-11 yoshli bolalardan tashkil topgan edi. 11 yoshdan keyin esa yigit va qizlarda o'smirlik davrida farqlanishning yangi bosqichi sodir bo'lishini aniqlaydi va quyidagi xulosaga keladi: "qizlar og'zaki nutqi tildan to'g'ri foydalanish, grammatik tuzilishi va ifodasi bo'yicha o'g'il bolalardan ustun, o'g'il bolalar bo'lsa so'zma-so'z fikr yuritish va tushunishda ustun bo'lishadi"²⁴.

Bir nechta olimlarning ishlarini o'rganish natijasida, qizlarning nutqi o'g'il bolalarning nutqiga qaraganda oldinroq shakllanishi va ular to'la jummalarni ertaroq ishlata olishlari va, ayniqsa, maktabning 5-9 sinfida chet tillarini o'rganish va matnlar tuza olish kabi imkoniyatlarga qizlar ko'proq ega ekani ta'kidlanganining guvohi bo'ldik. Kuzatishlarimiz natijasida ham shu holat ko'zga tashlangani bizda savol uyg'otdiki, nega qizlarning nutqi o'g'il bolalarning nutqidan farqi sezilarli darajada yuqori? Axir ikkalasi bir oilada ota-ona tamonidan yetarli darajada g'amxo'rlikka sazovor, biologik jihatdan ham rivojlanishi bir xildir. Biz, shuningdek, ikki xil oilaviy muhitida voyaga yetayotgan va tarbiyalanayotgan bir xil yoshdagi chaqaloqlarni (o'g'il va qiz) ikki yildan ortiq vaqt davomida kuzatdik.

Muslimaxon (3 yosh-u, 2 oylik)

– **Chihchonlarni to'yiga qo'yib bering** – (*Qunduz amaki qissalaridagi sichqonlarni to'yi tasvirlangan multfilmga qo'yib bering*).

– **Tifloniz o'shib qoldi** – (*telefoningiz o'chib qoldi*).

Xojimhammad (3 yosh-u, 2 oylik):

– **Qo'pqina botiylay to'yaman** – (*Uch og'ayni botirlar multfilmini qo'raman*)

– **Ona tiflonizi beyin, masa qo'yaman** - (*ona telefoningizni bering, Masha ko'raman*).

Keltirilgan misollarda kuzatuvchilarimizning yoshi, ijtimoiy kelib chiqishi, ota-onasining kasbi bir xil bo'lishiga qaramay, qiz bolaning nutqida, o'g'il bolaning nutqig'a qaraganda fonetik xatolar kam. Ikkala ishtirokchimizning ham

²³ Otto Jespersen professor in the University of Copenhagen "Language: its nature, development and origin" New York Henry Holt & Company Printed in Great Britain (All rights reserved) 1922. London: G. Allen & Unwin. 353–363. – 456 page.

²⁴ КараиГ: Garai J. E., & Ssheinfeld, A. (1968): Sex differences in mental and behavioral traits. Genetic PsychoIogy Monographs, 77. – Provincetown, 169-299.

nutqidagi gaplari gramatik jihatdan to'g'ri tuzilgan, lekin ayrim so'zlarda (*Chihchon, tifloniz o'shib, qo'pqina botiylay to'yaman*) fonetik xatolar bor.

Ikki nafar bolani kuzatishimiz davomida oilada ota-onalar, ayniqsa, onalar, bolalar tug'ilganidan boshlab ularning o'g'il yoki qizligiga qarab so'zlashuv uslubini tanlaganlar. Masalan, o'g'il bolalarning kelajakda kuchli, mard, jasur bo'lib voyaga yetishishlari uchun ularga *jasur o'g'lim, pahlavonim* kabi, qizlarga esa *chiroyli, odobli, go'zal* sifatlarni qo'shib deb murojaat qilganlar (*uyimning farishtasi, oppoq qizim, aqlligim*). Bolalar nutqi, avvalo, oilada shakllanganligi uchun o'g'il bolalar o'zaro munosabatlarda dadalariga va oiladagi erkaklarga, qizlar esa onasiga va opalarining nutqlariga taqlid qilishadi. Natijada bolalarning nutqi ota-onaning nutqi asosida shakllanishni boshladi.

1-jadval

Yoshi teng bo'lgan o'g'il va qiz bola nutqidan namunalar

	3 yosh-u, 2 oylik Muslimaxon nutqidan namunalar	3 yosh-u, 2 oylik Hojimuhammad nutqidan namunalar
1	<i>Boshim qachishyapti.</i> (<i>qichishyapti</i>)	<i>Tata men qatta bo'sham kaptila abeyaman.</i> (<i>Dada men katta bo'lsam kaptiva olib beraman</i>)
2	<i>Munshaq joyda uxlayman</i> (<i>Yumshoq joyda uxlayman</i>)	<i>Duli opam Lolo opamtan momon.</i> (<i>Guli opam Laylo opamga qaraganda yomonroq</i>)
3	<i>Mahat (rahmat)</i>	<i>Mumina meni ho'ppa til</i> (<i>Mubina meni ko'tarib ol</i>)
4	<i>Tifloniz o'ship qoldi.</i> (<i>Telefoningiz o'chib qoldi</i>)	<i>Onam meni tannatim, otam meni tavlatim</i> (<i>Onam meni jannatim, otam meni davlatim</i>)
5	<i>Kamron yaqqa boraman</i> (<i>Kamronlarning uyiga boraman</i>)	<i>Ona men cho'miyaman</i> (<i>ona men cho'milaman</i>)
6	<i>Ehta qush o'tiribdi. (2 ta qush daraxtda o'tirganini ko'rib aytdi lekin barmoqlari bilan 5 ni ko'rsatdi)</i>	<i>Momam diqqa qiyadi</i> (<i>Momam (amakini hotini) ukol qiladi</i>)
7	<i>Nonni hompataga qo'ydim ayo'</i> (<i>Nonni hontahtaga qo'ydim aya</i>)	<i>Moynana momon</i> (<i>boydada (dadani akasi) yomon</i>)
8	<i>Chihchonlarni to'yiga qo'yib bering</i> (<i>Sichqonlarni to'yi tasvirlangan multfilmnni qo'yib bering</i>)	<i>Ona piltonizi beyin masa qo'yaman</i> (<i>ona telefoningizni masha ko'raman (multfilm qahramoni)</i>)
9	<i>Dadam menga sorg'a olib keldi</i> (<i>Dadam menga sovg'a olib keldi</i>)	<i>Qo'pqina botiylay to'yaman</i> (<i>uch og'ayni botirlarni ko'raman</i>)
10		<i>Tatam chomcha, kachapta apteyadi.</i> (<i>Dadam somsa, kolbasa olib keladi</i>)
11		<i>Meni pachiyam, vichchetim,</i>

		<i>chamaqatim, boy. (Meni mashinam, velosipedim, samakatim bor)</i>
12		<i>Biy, iqqi, o'm bes, (bir, ikki, o'n besh)</i>
13		<i>Uytapishiz ona? (uydamisiz ona)</i>
14		<i>Men to'yimga qaeman (men qo'yimga qarayman)</i>
15		<i>Ona dumbiy yeman (ona dumbul yeyman)</i>
16		<i>Meni o'ytag'yayim to'p (meni do'stlarim ko'p)</i>
17		<i>Amaqi qo'ya obqeying (Amaki koka-kola olib keling)</i>
18		<i>Men toy ichapan (men choy ichaman)</i>
19		<i>Ayaqimi qating (oyog'imni qashlab qo'ying)</i>
20		<i>Men tetaman, chen qoyachan (men ketaman, sen qolasan)</i>

Yuqorida aytib o'tilgan tadqiqotchilarning nazariy fikrlaridan va tadqiqotlarimizdan ma'lum bo'ldiki, tilni o'zlashtirishda gender farqlar mavjud. O'g'il va qiz bolalar o'rtasida tilni egallashdagi farqlar atrof-muhit ta'sirida yuz beradi. O'g'il bolalar til qoidalariga biroz e'tiborsiz, qizlar esa aksincha. Ular nutqidagi gender farqlar esa, ikkala jins vakillari aralash muhitda tezroq ko'rina boshlaydi. Ota-onalar bolalarining erkin rivojlanishi uchun sog'lom nutq muhitini yaratsalar, ularning tili ravon va begona unsurlardan holi bo'ladi. Bolalarning tildagi farqlarini ko'rib chiqish jarayonida, ularning nutqida ijtimoiy kelib chiqishi, yoshi, jinsi va boshqalar namoyon bo'ladi.

Tilni o'zlashtirishda gender farqlar mavjud bo'lib, o'g'il va qiz bolalar o'rtasida tilni egallashdagi farqlar atrof-muhit ta'sirida yuz beradi. O'g'il va qiz bolalar o'rtasida tilni egallashdagi farqlar atrof-muhit ta'sirida yuz beradi. O'g'il bolalar til qoidalariga biroz e'tiborsiz, qizlar esa aksincha. Ular nutqidagi gender farqlar esa, ikkala jins vakillari aralash muhitda tezroq ko'rina boshlaydi. Ota-onalar bolalarining erkin rivojlanishi uchun sog'lom nutq muhitini yaratsalar, ularning tili ravon va begona unsurlardan holi bo'ladi. Bolalarning tildagi farqlarini ko'rib chiqish jarayonida, ularning nutqida ijtimoiy kelib chiqishi, yoshi, jinsi va boshqalar namoyon bo'ladi. Qizlarning nutqi o'g'il bolalarning nutqiga qaraganda oldinroq shakllanadi va ular to'la jumalarni ertaroq ishlata olishadi.

АДАБИЁТЛАР

1. Скачкова И.И. Гендерная проблематика в зарубежном теоретическом языкознании: к истории вопроса [Текст] // Вестник ТГЕУ, Теория и методология гендерных исследований. – 2009. – № 4.
2. Смит С. Постмодернизм и социальная история на западе : проблемы и перспективы [Текст] / С. Смит // Вопросы истории. 1997. – № 8. – С. 154-161.

3. Скачкова И.И. Гендерная проблематика в зарубежном теоретическом языкознании: к истории вопроса [Текст] // Вестник ТГЕУ, Теория и методология гендерных исследований. – 2009. – № 4.
4. Гриценко Е. С. Типология асимметричных отношений в гендерной категоризации [Текст] / Е. С. Гриценко // Вестник Нижегородского государственного лингвистического ун-та им. Н. А. Добролюбова. – Выпуск 1. – Н. Новгород : НГЛУ, 2005. – С. 62 – 70.
5. Кирилина А. В., Томская, М. В. Лингвистические гендерные исследования [Текст] / А. В. Кирилина, М. В. Томская // Отечественные записки. – М. . – 2005. – № 2 (23). – С. 3.
6. Рябова Т.Б. Стереотипы и стереотипизация как проблема ген-дерных исследований [Текст] // Личность. Культура. Общество. – Т. V. – Вып. 1–2 (15–16). – 2003. – С. 120–139.
7. Бернгардт О.В. Речь ребенка-билингва как предмет лексикографического описания (ситуация русско-немецкого двуязычия [Текст] : дис. ... канд. фил. наук : 10. 02. 19/Бернгардт Оксана Вячеславов-на. – Ярославль, 2009. – 218 с.
8. Пиаже Ж. Речь и мышление ребенка [Текст]/сост., новая ред., пер. с фр., коммент. Вал. А. Лукова, Вл. А. Лукова. –М.: Педагогика-Пресс, 1994.–526 с.
9. Обиджонов А. Мўттивоймисан, Миттивоймисан? Қисса. Шарқ нашриёти - матбаа бош таҳририяти, 2019. – Б. 108.
10. То'xtaboyev X. Quyonlar saltanati. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2019. – В. 92-112-202-214
11. То'xtaboyev X. Qaylardasan bolaligim. Qissalar, ertaklar, hikoyalar. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020. – В. 82-91-116
12. Большая медицинская энциклопедия. гл. ред. Петровский Б.В. – М.: Советская энциклопедия, 1976. – Т. 4. (576)
13. Баллон А.А. Психическое развитие ребенка [Текст] – М.: Академия педагогических наук СССР; «Просвещение», 1967. – 194 с.
14. Искандарова Г. Бола нуткий фаолиятида ижтимоий муҳитнинг аҳамияти // УзМУ хабарлари. – Тошкент: ЎзМУ, 2003. – Б. 87.
15. Тажриба 2021 йил 9 ноябрда ўтказилган. Синов натижалари ақс этган жадваллар ва тажриба жараёнида фойдаланилган кўргазмалар биринчи иловада ақс этган.
16. Қўшназаров А. Шайтонни тутган Шертой. – Тошкент: Global books, 2020. – В. 85.
17. David Williams. (2008) “The Boy in the Dress” EN, Kids . – P. 7-85.
18. Otto Jespersen professor in the University of Copenhagen “*Language: its nature, development and origin*” New York Henry Holt & Company Printed in Great Britain (All rights reserved) 1922. London: G. Allen & Unwin. 353–363. – 456 page.
19. Garai J. E., & Ssheinfeld, A. (1968): Sex differences in mental and behavioral traits. Genetic Psychology Monographs, 77. – Provincetown, 169-299.
20. <https://gulxan.uz/hikoyalar/ko'ngilga-ekilgan-havas>
21. https://www.youtube.com/watch?v=m92O_yYaYLY
22. <https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/164715/1/>

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

33.	Linguoculturemes in Modern English, Uzbek and Russian and problems of translation N.A.Otahnova	115
34.	TILSHUNOSLIKDA GENDER TUSHUNCHASINING TADQIQI Davlatova Hulkaroy Uktamovna	117
35.	ZAMONAVIY TILSHUNOSLIKDA MULOQOT VA UNING NAZARIY ASOSLARI Maxmudova Sabinabonu Raxmatilla qizi	123
36.	INGLIZ VA O'ZBEK FRAZELOGIYASIDA GENDER STEREOTIPLAR DINAMIKASI Qoraqo'ziyeva Diyora Iqboliddin qizi	125
2-SHO'BA. UMUMIY TILSHUNOSLIKNING DOLZARB MUAMMOLARI.		
37.	O'ZBEK TILI MILLIY-MADANIY SEMASIDA "SUV" LEKSEMASINING IFODALANISHI Hayitova Mahliyo Ilhom qizi	130
38.	TERMINOLOGIYANING RUS TILSHUNOSLIGIDAGI TADQIQI Karimov Kamoldin Nasriddinovich	132
39.	MADANIYATLARARO MULOQOTDA SUN'IY INTELLEKTNING O'RNI Adaxamova Muqaddasxon Nuriddin qizi	136
40.	«BURCH» KONSEPTINING MA'NAVIY-AXLOQIY TABIATI Amanbaeva Dilsora Abbamuslimovna	138
41.	MULOQOTDA NOVERBAL VOSITALAR AHAMIYATI Mo'minova Matluba Akmalxon qizi	141
42.	ON THE USAGE OF NON-VERBAL MEANS IN COMMUNICATION Anvarbekova Oyidinoy Zafarbek qizi	143
43.	SOCIAL FACTORS IN LINGUISTIC CHANGE: INSIGHTS FROM LABOV'S PHONOLOGICAL STUDIES Mamadaliyeva Madinabonu Jaxongir qizi	148
44.	GENESIS OF TEXT AND SPEECH CONCEPTS. THEIR FORMAL AND INFORMAL STYLES AND DIFFERENCES BETWEEN THEM Ashurova Muxayyoxon Sanjarbek qizi	150
45.	TOPONIMLAR TARIXDAN SABOQ BERADI Asqarova Yorqinoy Mo'minjon qizi	154
46.	IJTIMOYIY-KASBIY NOMINATSIYA SEMANTIKASINING IJTIMOIY ASOSLANGANLIGI Xamidov Behzod Axadovich	157
47.	BADIIY ADABIYOTLARDA DIN KONSEPTINING IFODALANILISHI Nafisaxon Maxamatqulova	159
48.	LITOTA- STILISTIK VOSITA SIFATIDA Djabbarova Z.R.	165
49.	ETYMOLOGY OF THE LEXEME "MOUTH" IN ENGLISH AND ITS MANIFESTATION AS CONCEPT IN THE LINGUISTIC PICTURE OF THE WORLD Otajonov Botirbek Ashuralievich	168
50.	FEATURES OF WRITTEN CORPORA EXPLOITED IN CREATING LANGUAGE TEACHING MATERIALS	172